

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/26/2021
Identifikačné číslo spisu:	1212010687
Dátum vydania rozhodnutia:	26.07.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1212010687.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Patrika Príbělského, PhD. v trestnej veci obvinenej O. I. J. Q. E. R. Á. Ř. V. C. E. S., W.. T. W. R. Č. Á. J. V. C. E. S., pre pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. júla 2021 v Bratislave dovolanie obvinenej O. I., podané prostredníctvom jej obhajcu JUDr. Ivana Priadku, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 5. novembra 2019, sp. zn. 3To/73/2019, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej O. I.
sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 23. apríla 2019, sp. zn. 2T/104/2012 bola obvinená O. I. uznaná vinnou z pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“), na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 12. júna 2008 v pobočke banky Volksbank, a.s. na Dulovom námestí 1 v Bratislave dala previesť sumu vo výške 46.000 eur z č. ú. XXXXXXXXXXXX/XXXX, ktorého majiteľom bol S.. S. K. na č. ú. XXXXXXXXXXXX/XXXX, ktorý patril spoločnosti E-S Partners, s.r.o. tým spôsobom, že ako zamestnankyňa spoločnosti E-S Partners, s.r.o. so sídlom Záhradnícka 51 v Bratislave na pozícii administratívna pracovníčka - asistentka na presne nezistenom mieste a v presne nezistenom čase sfaľovala na prevodnom lístku Volksbank, a.s. podpis konateľa spoločnosti E-S Partners, s.r.o. S.. S. K. a následne v ten istý deň predložila v tej istej banke pokladničný doklad, na ktorom tiež na neznámom mieste a v presne nezistenom čase sfaľovala podpis S.. S. K., na základe čoho vybrala predmetnú sumu v hotovosti a do pokladne spoločnosti E-S Partners, s.r.o. ju neodovzdala, pričom tieto finančné operácie vykonala bez vedomia S.. S. K., peniaze si nechala pre vlastnú potrebu, čím poškodenému S.. S. K., nar. XX. A. XXXX, spôsobila škodu v celkovej výške 46.000 eur,

2/ dňa 23. júna 2008 v Bratislave na Záhradníckej ulici č. 51 si neoprávnene bez vedomia konateľov spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o. so sídlom Záhradnícka č. 51, Bratislava, vystavila šek séria O. XXXXXX, na ktorom sfaľsovala podpis konateľky poškodenej spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o. S.. C. C. ako vystaviteľa šeku, ktorý dňa 24. júna 2008 predložila v pobočke Volksbank Slovensko, a.s. v Bratislave na Dulovom námestí, kde jej bolo na základe tohto sfaľšovaného šeku z účtu poškodenej spoločnosti vyplatená suma 1.659,70 eur (50.000,- Sk), ktoré použila pre vlastnú potrebu, čím uvedeným skutkom spôsobila poškodenej spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o. so sídlom Záhradnícka č. 51, Bratislava, IČO: 31 365 540, škodu vo výške 1.659,70 eur.

Za to bol obvinenej O. I. podľa § 221 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere dva roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. jej bol postupom podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. výkon uloženého trestu podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní dva roky a zároveň jej bolo podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. uložené primerané obmedzenie spočívajúce v povinnosti nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) bola obvinenej uložená povinnosť nahradiť škodu poškodenému S.. S. K. O. K., nar. XX. A. XXXX, bytom D., U. XX, v sume 46.000.- eur a poškodenej spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o., IČO: 31 365 540, Bratislava, Záhradnícka 51, v sume 1.659,70.- eur.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podala obvinená v zákonnej lehote, ihneď po vyhlásení rozsudku do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č. l. 326 súdneho spisu) odvolanie, ktoré následne odôvodnila prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Martina Pohoveja písomným podaním, doručeným prvostupňovému súdu 6. augusta 2019 (č. l. 348 - 351 súdneho spisu).

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní obvinenej rozhodol na verejnom zasadnutí uznesením z 5. novembra 2019, sp. zn. 3To/73/2019 takým spôsobom, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvinenej zamietol.

Dňa 16. apríla 2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvinenej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 5. novembra 2019, sp. zn. 3To/73/2019, spísané prostredníctvom jej obhajcu JUDr. Ivana Priadku (doručené prvostupňovému súdu 15. marca 2021, č. l. 386 - 422 súdneho spisu). Ako dovolacie dôvody pritom obvinená označila dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

V súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinená namietala v prvom rade tú skutočnosť, že súdy oboch stupňov vec nesprávne právne posúdili, keď dospeli k záveru, že bol naplnený obligatórny znak „uvedenie do omylu“. Argumentovala, že pre naplnenie predmetného znaku museli byť zamestnanci dotknutej banky uvádzaní do omylu najmenej v dvoch skutočnostiach - pravosť podpisov na dokumentoch a identita S.. K., pričom zdôraznila, že pred pracovníkmi banky nevystupovala ako S.. K., a preto v tomto ohľade do omylu uvádzaní neboli.

Uviedla, že k osobnému účtu S.. K. ani k účtu spoločnosti E-S Partners spol. s r.o. nemala žiadne dispozičné oprávnenia, nebola splnomocnená na predkladanie prevodných príkazov a v minulosti z dotknutých účtov peniaze nevyberala. Operácie v banke vykonávala iba vo vzťahu k účtu spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o., na čo bola písomne splnomocnená.

V predmetnom kontexte poukázala na skutočnosť, že pokiaľ jej zamestnanci banky umožnili vykonať finančné operácie napriek tomu, že nevystupovala ako S.. K. a nemala k dotknutým účtom žiadne

oprávnenia, títo nielen že nedodržali povinnú vyššiu mieru opatrnosti, ktorá sa od nich vyžaduje, ale zároveň konali ľahostajne, keďže umožnili zrealizovať dotknuté operácie neoprávnenej osobe.

Na podporu svojej argumentácie poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 4. februára 2014, sp. zn. 2 TdoV/21/2013, v zmysle záverov ktorého nejde o uvedenie do omylu v zmysle základnej skutkovej podstaty trestného činu podvodu, ak je možné nepravdivosť tvrdenia na prvý pohľad rozpoznať (podlieha preskúmvaniu klamanou osobou), prípadne nepravdivosť tvrdenia vôbec nie je spôsobilá vyvolať nesprávnu predstavu subjektu, ktorému je smerovaná.

V rámci ďalšej argumentácie obvinená namietala nesprávnu identifikáciu poškodeného, kedy mala v postavení poškodeného podľa názoru obvinenej vystupovať banka a nie S.. K. a spoločnosť E-S Marketing, spol. s r.o., keďže peňažné prostriedky vedené na bežnom účte sú majetkom banky. Súd zistený skutok nesprávne právne posúdil (v časti identifikácie poškodeného) a nesprávne použil súvisiace hmotnoprávne ustanovenia (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka), z dôvodu ktorého je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Obvinená zároveň zdôraznila, že opísané porušenia zákona zásadne ovplyvnilo jej postavenie, keďže banka si v trestnom konaní škodu vôbec neuplatnila a tým pádom by jej súd v rozsudku nemohol uložiť povinnosť na jej náhradu podľa § 287 Tr. por.

Zásadné porušenie práva na obhajobu videla obvinená v tom, že hoci nenaplnenie znaku uvedenia do omylu z dôvodu nedodržania povinnej miery opatrnosti pracovníkmi banky namietala aj v podanom odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu, odvolací súd sa s predmetnou námietkou nevysporiadal, resp. na ňu relevantným spôsobom nereagoval. Z uvedeného dôvodu považuje dovolaním napadnuté uznesenie za nepreskúmateľné.

S poukazom na vyššie uvedené navrhla, aby najvyšší súd podľa § 368 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením krajského súdu, rozsudkom okresného súdu, ako aj konaním, ktoré uvedeným rozhodnutiam predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvinenej v ustanoveniach § 319, § 2 ods. 12, § 34, § 287 Tr. por., § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, súčasne podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu a všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal prvostupňovému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvinenej vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „prokurátor“) podaním z 21. decembra 2020 (doručeným prvostupňovému súdu 22. decembra 2020, č. l. 463 - 464 súdneho spisu), v ktorom uviedol, že argumentáciu obvinenej považuje za neopodstatnenú, pričom sa stotožňuje s rozsudkom prvostupňového súdu, ktorý bol potvrdený napadnutým uznesením krajského súdu.

Uvedenie do omylu v danom prípade nespočívalo v tom, že by sa odsúdená v banke vydávala za poškodených, ale v tom, že predstierala, že dokumenty potrebné na vykonanie prevodu finančných prostriedkov a následne výber finančných prostriedkov z bankového účtu sú podpísané oprávnenými osobami, čomu v skutočnosti tak nebolo (keďže v konaní bolo dokazovaním zistené, že tieto podpisy odsúdená sfaľšovala a teda ich podpísala v mene oprávnených osôb bez ich vedomia).

K dôvodu dovolania týkajúceho sa nesprávnej identifikácie poškodených poukázal na skutočnosť, že banka si v trestnom konaní neuplatňovala nárok na náhradu škody. Túto škodu by si mohla uplatňovať v prípade reklamácie finančnej operácie poškodenými, ktorí boli majiteľmi či disponentmi dotknutých bankových účtov, a to za predpokladu, že by im tieto finančné prostriedky vrátila a pripísala na účet. V takomto prípade by došlo na základe zákonnej cesie k prechodu oprávnení v podobe nároku na náhradu škody na banku, čo však v trestnom konaní nebolo preukázané.

V danej súvislosti zdôraznil, že v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolací súd nemôže skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku. Pri svojom rozhodovaní sa nemôže

odchýliť od skutkového stavu, ktorý bol zistený v predchádzajúcom konaní a teda nemôže hodnotiť, či bol vykonanými dôkazmi správne posúdený znak vyvolania omylu, či oprávnenia poškodeného.

K vyjadreniu prokurátora sa následne vyjadrila obvinená podaním z 10. marca 2021 (doručeným prvostupňovému súdu 15. marca 2021, č. I. 466 - 467 súdneho spisu), v ktorom namietala, že argumentácia prokurátora nereaguje na podstatu dôvodov dovolania, ktoré podala a zároveň je nesprávna (a sčasti aj nezrozumiteľná). Poukázala na skutočnosť, že prokurátor vôbec nereagoval na namietané nedodržanie povinnej miery opatrnosti pracovníkmi banky a na nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu.

Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa údajného nenaplnenia obligatórneho znaku uvedenia do omylu uviedla, že prokurátor nezohľadnil, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pre úspešné zrealizovanie prevodu peňazí z účtu S.. K. na účet spoločnosti E-S Partners spol. s r.o. a ich následný výber museli byť súčasne splnené dve podmienky - predloženie listín podpísaných oprávnenou osobou - v tomto prípade S.. K. a jeho osobná prítomnosť v banke pri oboch operáciách. Teda na naplnenie znaku omylu museli byť zamestnanci banky uvádzaní do omylu najmenej v dvoch skutočnostiach - pravosť podpisov na dokumentoch a identita S.. K., pričom obvinená opätovne zdôraznila, že pred pracovníkmi banky svoju identitu nezatajovala, a preto v tomto ohľade neboli uvádzaní do omylu.

Obvinená zároveň uviedla, že prokurátor vo vzťahu k identifikácii poškodenej osoby ignoruje fakt, že majiteľom peňažných prostriedkov vedených na bežnom účte je za každých okolností banka. Ak banka v dôsledku omylu, resp. chyby vlastných zamestnancov vydá peniaze neoprávnenej osobe, nedochádza k zániku pohľadávky majiteľa účtu voči banke. Táto stále existuje v pôvodnej výške a majitelia účtov by mali trvať na jej splnení (čo neurobili). Majiteľom účtov tak žiadna majetková škoda nevznikla, a preto im súd ani nemohol priznať jej náhradu.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadrili aj poškodení podaním z 19. mája 2021 (doručeným najvyššiemu súdu 24. mája 2012), spísaným prostredníctvom ich splnomocneného právneho zástupcu, v ktorom uviedli, že sa stotožňujú s výrokovou časťou a odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu a z uvedeného dôvodu navrhli, aby najvyšší súd dovolanie obvinenej ako nedôvodné zamietol.

Nesúhlasili s tvrdením obvinenej, že osobná prítomnosť S.. K. v banke bola jednou z podmienok pre úspešné zrealizovanie prevodu peňazí a ich následný výber. Z dokazovania naopak vyplynulo, že na prevod peňazí z osobného účtu S.. K. na účet spoločnosti E-S Partners spol. s r.o. a následný výber hotovosti z účtu spoločnosti stačilo poznať heslo, ktoré bolo potrebné zadať pri nahlasovaní výberu hotovosti.

Uviedli, že znak skutkovej podstaty trestného činu podvodu „uvedenie do omylu“ bol naplnený tým, že obvinená predložila banke prevodový lístok a pokladničný doklad, na ktorých sfaľšovala podpis S.. K., čo potvrdili aj znalecké posudky.

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nesprávnej identifikácie poškodeného, túto označili taktiež za účelovú, zdôrazniac, že trestným činom obvinenej bola bezpochyby spôsobená škoda práve S.. K. a spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o., u ktorých došlo k úbytku na majetku, resp. na právach k peňažným prostriedkom vedených na účte v banke.

Na vyššie špecifikované vyjadrenie poškodených následne reflektovala obvinená podaním z 23. júna 2021 (doručeným najvyššiemu súdu 28. júna 2021), v zásade opakujúc obdobnú argumentáciu, ktorú prezentovala v podanom dovolaní a vyjadrení k vyjadreniu prokurátora k podanému dovolaniu. Uviedla, že argumentáciu poškodených považuje za nesprávnu, odporujúcu zistenému skutkovému stavu, zdôrazniac, že z výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že k účtu S.. K. a ani k účtu spoločnosti E-S Partners spol. s r.o. nemala žiadne dispozičné oprávnenia a tým pádom prevod medzi účtami a ani výber hotovosti z cudzieho účtu realizovať nemohla. Napriek tomu jej pracovníci banky tieto operácie dovolili vykonať. Zároveň namietala, že argumentácia poškodených nezohľadňuje právnu

doktrínou aj praxou potvrdený záver, že peňažné prostriedky na bežnom účte jeho majiteľa nie sú v jeho vlastníctve, ale vo vlastníctve banky.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa s konkrétnymi uplatnenými námietkami obvinenej sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovoláciu argumentáciu obvinenej, nosný pilier námietok, ktoré boli obvinenou podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nenaplnenia obligatórneho znaku „uviedenie do omylu“, vyžadovaného z hľadiska naplnenia skutkovej podstaty trestného činu podvodu (s poukazom na nedodržanie povinnej miery opatrnosti zo strany pracovníkov banky).

Vo všeobecnosti vo vzťahu k samotnému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Zo znenia predmetného dovolacieho dôvodu, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojínštancné. Dovolací súd je tak viazaný zisteným

skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až 43 Tr. zák.) a pod., i ukladaní trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Najvyšší súd považuje za vhodné predtým, ako prejde k samotnému posúdeniu jednotlivých námietok potenciálne subsumovateľných pod vyššie špecifikovaný dovolací dôvod, uviesť niekoľko všeobecných poznámok vo vzťahu k trestnému činu podvodu, so špecifickým akcentom na otázku omylu.

Objektívna stránka trestného činu podvodu podľa § 221 Tr. zák. spočíva v konaní páchatel'a, ktorý na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a spôsobí na cudzom majetku malú škodu. Spúšťacím mechanizmom pri trestnom čine podvodu je uvedenie iného do omylu alebo využitie omylu iného, nakoľko len v prípade, že je škoda na cudzom majetku spôsobená v príčinnej súvislosti s omylom inej osoby, možno konštatovať naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Podvodné konanie, t. j. uvedenie do omylu alebo využitie niekoho omylu, môže smerovať nielen voči poškodenému, ale aj voči inej osobe. Omyl ako taký predstavuje rozpor medzi predstavou a skutočnosťou. O omyl pôjde vtedy, keď podvedená osoba nemá o dôležitej okolnosti žiadnu predstavu alebo sa domnieva, že sa nemá čoho obávať. Uvedením do omylu je konanie, ktorým páchatel' predstiera okolnosti, ktoré nie sú v súlade so skutočným stavom veci, pričom k uvedeniu do omylu môže dôjsť konaním, opomenutím alebo konkludentným konaním.

Ako už bolo vyššie načrtnuté, naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podvodu predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi omylom určitej osoby (resp. neznalosti všetkých podstatných skutočností) a jej uskutočnenou majetkovou dispozíciou a ďalej príčinnú súvislosť medzi touto dispozíciou na jednej strane a škodou na cudzom majetku a obohatením páchatel'a alebo inej osoby na strane druhej. V prejednávanej veci je nepochybné, že obvinená uviedla do omylu pracovníkov v pobočke banky Völsbank, a.s., na Dúľovom námestí 1 v Bratislave (ďalej len „banka“), keď im predložila sfaľované doklady, resp. šek, na základe ktorých jej boli vyplatené finančné prostriedky vo výške 46.000 eur a 1.659,70 eur, ktoré následne použila pre vlastnú potrebu. Pokiaľ obvinená namietala, že pracovníci banky nedodržiali obvyklú mieru opatrnosti, táto jej námietka opomína skutočnosť, že „obvyklú“ mieru opatrnosti je potrebné posudzovať vždy individuálne v rámci reálnej situácie toho ktorého prípadu, zohľadniac taktiež mieru sofistikovanosti konania páchatel'a.

Najvyšší súd dáva za pravdu obvinenej v tom smere, že zo strany banky bezpochyby došlo k

pochybeniu, keď zamestnanci banky opomenuli ich povinnosť náležite preveriť, či mala obvinená v čase protiprávneho konania dispozičné právo k účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, ktorého majiteľom bol S.. K. a k účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, ktorý patrilo spoločnosti E-S Partners, spol. s r.o.

Skutočnosť, že pracovníci banky neskúmali, či je obvinená oprávnená uskutočňovať finančné operácie (prevod a následný výber finančných prostriedkov) na dotknutých účtoch, ale sa takpovediac uspokojili, resp. považovali za dostačujúce predloženie príslušných listín údajne podpísaných oprávnenou osobou, konkrétne S.. K. (výberový lístok, prevodový príkaz a pokladničný doklad) v súvislosti s vopred zrealizovaným telefonickým nahlásením výberu hotovosti, v rámci ktorého došlo k poskytnutiu správneho hesla vyžadovaného pre danú operáciu, však nie je podľa názoru najvyššieho súdu spôsobilá spochybniť správnosť záverov o naplnení obligatórneho znaku skutkovej podstaty trestného činu podvodu v podobe „uviedenia iného do omylu“.

V prejednávanej veci bolo bezpochyby preukázané, že obvinená bez vedomia a súhlasu poškodeného K. v pobočke banky Volksbank, a.s., na Dulovom námestí 1 v Bratislave, predložila prevodný lístok a následne aj pokladničný doklad, na základe ktorých najskôr previedla sumu vo výške 46.000 eur z osobného účtu poškodeného na účet spoločnosti E-S Partners, spol. s r.o. a následne túto sumu z tohto účtu vybrala. Rovnako bolo jednoznačne preukázané, že podpis poškodeného S.. K. na predložených dokladoch je sfaľovaný. Okrem toho, že poškodený S.. K. ich nemohol podpísať z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky, aj zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že podpis na Pokladničnom doklade - Tuzemský príkaz na úhradu podpísanom v čase 12:31, ani na Pokladničnom doklade podpísanom v čase 12:33, nevyhotovil poškodený S., ale pravdepodobne tieto podpisy vyhotovila práve obvinená. Tým, že obvinená predmetné sfaľované doklady predložila v pobočke banky Volksbank, a.s., na Dulovom námestí 1 v Bratislave, uviedla jej zamestnancov do omylu, v dôsledku ktorého jej boli vyplatené finančné prostriedky vo výške 46.000 eur, ktoré použila pre vlastnú potrebu, čím spôsobila poškodenému S.. K. škodu vo výške 46.000 eur.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania (výpoveď svedkov C., K., C., znalecký posudok KEÚ PZ) bolo taktiež preukázané, že obžalovaná vystavila šek č. O. XXX XXX, na ktorom sfaľovala podpis poškodenej C. ako vystaviteľa šeku a tento šek predložila v pobočke banky Volksbank, a.s., na Dulovom námestí 1 v Bratislave, kde jej bola na základe tohto šeku z účtu spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o. vyplatená suma 1659,70 eura (50.000,-Sk).

Najvyšší súd nemal pochybnosť o tom, že v prejednávanej veci bolo konanie obvinenej spôsobilé zamestnancov banky „uviesť do omylu“ v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pričom zároveň konštatuje, že vznik škody na majetku poškodených nemožno odôvodňovať výlučne porušením obvyklej miery opatrnosti zo strany zamestnancov banky, hoci najvyšší súd pripúšťa určitú mieru „spoluzavinenia“ zo strany banky.

Vo vzťahu k argumentácii obvinenej, že pre naplnenie znaku uvedenia do omylu museli byť zamestnanci banky uvádzaní do omylu najmenej v dvoch skutočnostiach, a to ohľadom pravosti podpisov na dokumentoch, ako aj ohľadom identity S.. K., zdôrazniac, že obvinená pred pracovníkmi banky svoju identitu nezatajovala, a preto v tomto ohľade neboli uvádzaní do omylu, najvyšší súd uvádza, že skúmanie identity osoby, ktorá predmetné bezhotovostné transakcie uskutočnila, bolo relevantné z hľadiska posúdenia oprávnenosti ich realizácie v zmysle príslušných predpisov, avšak nie z hľadiska naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Pre naplnenie znaku „uviedenia do omylu“ v danom prípade postačovalo, že obvinená predstierala, že dokumenty potrebné pre realizáciu prevodu finančných prostriedkov a ich následný výber z bankového účtu sú podpísané oprávnenými osobami, hoci výsledky dokazovania preukázali, že tieto boli sfaľované a podpisy na nich vyhotovila samotná obvinená bez vedomosti oprávnených osôb. Skutočnosť, že zamestnanci banky opomenuli svoju povinnosť skúmať identitu osoby realizujúcej finančné transakcie, resp. existenciu jej oprávnenia tieto operácie realizovať, nemôže automaticky odôvodňovať záver, že v danom prípade nedošlo k uvedeniu zamestnancov banky do omylu v potrebnej „kvalite“.

K poukazu obvinenej na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 4. februára 2014, sp. zn. 2 TdoV/21/2013, zo záverov ktorého vyplýva, že nejde o uvedenie do omylu v zmysle základnej skutkovej podstaty trestného činu podvodu, ak je možné nepravdivosť tvrdenia na prvý pohľad rozpoznať (podlieha preskúmvaniu klamanou osobou), prípadne nepravdivosť tvrdenia vôbec nie je spôsobilá vyvolať nesprávnu predstavu subjektu, ktorému je smerovaná. Najvyšší súd akcentuje, že v danom prípade súd rozhodoval na základe odlišných skutkových a právnych okolností (aplikujúc zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon), pričom právne závery vyjadrené v predmetnom rozhodnutí nie sú na prejednávajúcu vec aplikovateľné, zdôrazniac potrebu vnímať osobitný kontext preskúmvanej trestnej veci spolu s jej jedinečnými skutkovými okolnosťami, ktoré sa prirodzene v každej trestnej veci ktorejkoľvek obvinenej osoby vyskytujú.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že porušenie povinnosti osoby, ktorá vykonáva majetkovú dispozíciu, preskúmať tvrdenia iných, nemôže en bloc vylučovať naplnenie znaku „uvedenia do omylu“ v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Vždy je potrebné prihliadnuť a následne primerane zohľadniť osobitosti konkrétneho prípadu.

Najvyšší súd v predmetnom kontexte uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že obvinená bola zamestnankyňou spoločnosti E-S Partners, spol. s r.o. (rovnako ako aj spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o.), ktorá bola dlhoročným klientom banky s nadštandardnými vzťahmi v rámci dotknutej pobočky banky (ako vyplýva z výpovede S.. K., obvinená bežne komunikovala s pracovníkmi banky v jeho mene, na základe čoho mala v banke dobré vzťahy, ku príkladu s pracovníkom banky K., ktorý bol podľa slov S.. K. dobrým priateľom obvinenej, s ktorým sa denne komunikovalo), pred výberom peňažných prostriedkov z účtu spoločnosti E-S Partners, spol. s r.o. došlo k predchádzajúcemu nahláseniu výberu hotovosti spolu s uvedením príslušného bezpečnostného hesla (viď žiadosť o nahlásenie hotovostného výberu, č. l. 175 vyšetrovacieho spisu), obvinená disponovala potrebnými dokladmi podpísanými osobou oprávnenou na uskutočňovanie transakcií na príslušných účtoch, a to S.. K., resp. v prípade výberu peňažných prostriedkov z účtu spoločnosti E-S Marketing, spol. s r.o. šekom podpísaným S.. C., ktoré boli pracovníkom banky predĺžené, nemožno podľa názoru najvyššieho súdu v danom prípade konštatovať, že nepravdivosť tvrdenia obvinenej (že prevádzka peňažné prostriedky v mene S.. K., resp. tieto následne vyberá v mene spoločnosti E-S Partners, spol. s r.o., resp. E-S Marketing, spol. s r.o.) bola na prvý pohľad rozpoznateľná a už vôbec nie, že nepravdivosť tohto tvrdenia nebola absolútne spôsobilá vyvolať nesprávnu predstavu subjektu, ktorému je smerovaná, t. j. pracovníkov banky.

Najvyšší súd sa nestotožnil ani s dovolacou argumentáciou obvinenej týkajúcou sa údajnej nesprávnej identifikácie poškodeného, ktorou dôvodila taktiež naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Práve naopak, najvyšší súd zastáva názor, že poškodenými v prejednávanej veci boli práve osoby, ktoré si svoj nárok včas a riadne uplatnili v trestnom konaní, a to konkrétne S.. K. a spoločnosť E-S Marketing, spol. s r.o., nakoľko týmto osobám bola podvodným konaním obvinenej spôsobená majetková škoda, keď došlo k neoprávnenému výberu finančných prostriedkov z ich účtov vedených v dotknutej banke.

Vo vzťahu námietke obvinenej, že v postavení poškodeného mala vystupovať banka najvyšší súd uvádza, že banka by si mohla škodu v trestnom konaní uplatňovať v prípade, keby majitelia dotknutých bankových účtov, t. j. S.. K. a spoločnosť E-S Marketing, spol. s r.o. úspešne reklamovali neoprávnene zrealizované finančné operácie, t. j. keby im boli finančné prostriedky neoprávnene vyplatené z ich účtov zo strany banky refundované.

Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom prokurátora prezentovaným v jeho vyjadrení, že až za splnenia týchto podmienok by došlo k prechodu oprávnenia v podobe nároku na náhradu škody na banku, čo však v danom prípade nebolo preukázané (pričom najvyšší súd nie je z hľadiska svojho postavenia oprávnený danú skutočnosť preverovať, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako bol zistený súdmi nižšieho stupňa).

V konečnom dôsledku je potom potrebné uzavrieť, že dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i)

Tr. por. nezodpovedá ani jeden argument obvinenej špecifikovaný v podanom dovolaní, a preto najvyšší súd nemôže konštatovať naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

V rámci ďalšieho okruhu dovolacej argumentácie obvinená namietala nepreskúmateľnosť uznesenia krajského súdu z dôvodu, že tento v odôvodnení svojho rozhodnutia relevantným spôsobom nereagoval na námietku obvinenej týkajúcu sa nenaplnenia znaku uvedenia do omylu z dôvodu nedodržania povinnej miery opatrnosti pracovníkmi banky, čo podľa jej názoru zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Vo všeobecnosti sa na úvod žiada uviesť, že zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné taktiež zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Pokiaľ ide o obvinenou namietanú nepreskúmateľnosť uznesenia krajského súdu najvyšší súd uvádza, že nezdieľa názor obvinenej o arbitrárnosti predmetného rozhodnutia. Najvyšší súd v predmetnom kontexte zdôrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Na druhej strane nie je možné uvedené právo vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Uvedené právo napokon nespočíva ani v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, prípadne na tie, ktoré zostali sporné. Na uvedené závery opakovane poukazuje i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňujúc, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.

Skutočnosť, že obvinená sa nestotožňuje so skutkovými, či právnymi závermi odvolacieho súdu obsiahnutými v jeho rozhodnutí, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených týmto súdom. Inými slovami povedané, právo na spravodlivý proces nie je možné vykladať tak, že zaručuje obvinenému právo na také rozhodnutie, aké zodpovedá jeho predstavám.

Pokiaľ ide o prejednávanú vec, najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom, zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por.

rozobral všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili prečo rozhodol spôsobom, akým rozhodol. Z uvedených dôvodov označil najvyšší súd námietku obvinenej o nepreskúmateľnosti rozhodnutia krajského súdu taktiež za neopodstatnenú.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvinenej nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.